

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΟΥΛΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- **Τελικές** (από την αρχαία λέξη: τέλος=σκοπός) ονομάζονται οι εξαρτημένες προτάσεις που φανερώνουν το σκοπό για τον οποίο γίνεται αυτό που δηλώνεται στην πρόταση την οποία προσδιορίζουν (και που συνήθως είναι κύρια). Π.χ. Έφυγε γρήγορα για να προλάβει το λεωφορείο.
- Ξεχωρίζουμε τις τελικές προτάσεις στο λόγο από τις λέξεις για να και να, με τις οποίες αρχίζουν (εισάγονται) και ονομάζονται **τελικοί σύνδεσμοι**. Π.χ. Δούλεψε σκληρά, για να έχουν τα παιδιά του μια καλύτερη ζωή. Πλησίασε πιο κοντά, να σε βλέπω καλύτερα.
- Το ρήμα των τελικών προτάσεων βρίσκεται συνήθως σε:
 - υποτακτική έγκλιση. Π.χ. Θα περάσεις από το σπίτι να σε δω λίγο;
 - σε οριστική παρατατικού, όταν εκφράζουν σκοπό που δεν εκπληρώνεται ή μια απλή σκέψη του ομιλητή. Π.χ. Μακάρι να ήμουν εκεί να σας έβλεπα!
- Οι τελικές προτάσεις όταν είναι αρνητικές, δέχονται άρνηση **μη(ν)**. Π.χ. Δεν ήρθες στη γιορτή για να μην τους δει.
- Οι τελικές προτάσεις χωρίζονται με κόμμα από τις προτάσεις τις οποίες προσδιορίζουν, εκτός αν αρχίζουν με το να. Π.χ. Έτρεχε, για να μην χάσει το τρένο. Έτρεχε να μην χάσει το τρένο.

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

Υπάρχουν προτάσεις που αρχίζουν και αυτές με το να, όμως δεν είναι τελικές αλλά **βουλητικές**. Οι **βουλητικές προτάσεις** συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος ή μιας

ρηματικής φράσης και δεν εισάγονται ποτέ με το σύνδεσμο για να. Έχουν ρόλο αντικειμένου, υποκειμένου ή επεξήγησης και συμπληρώνουν ρήματα όπως: θέλω, μπορώ, προτιμώ, προτρέπω, εμποδίζω κ.ά.

Για να μην μπερδεύουμε τις τελικές προτάσεις που αρχίζουν με το να με τις βουλητικές προτάσεις, υπάρχει ένας πρακτικός κανόνας: όταν το να μπορεί ν' αντικατασταθεί με το για να, τότε η πρόταση είναι τελική, αλλιώς είναι βουλητική. Π.χ. Τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο να μάθουν γράμματα. (= για να μάθουν γράμματα. Τελική πρόταση) Θα ήθελα να ήσουν εδώ. (εδώ το να δεν μπορεί ν' αντικατασταθεί με το για να. Βουλητική πρόταση)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

1. Να υπογραμμίσεις τις τελικές προτάσεις στις παρακάτω περιόδους.

- Πάρε το φακό μαζί σου, για να βλέπεις στο σκοτάδι.
- Διαβάζω πάντα, για να είμαι προετοιμασμένος.
- Δεν είχε κανέναν να την φροντίσει.
- Χρειάζεσαι μεγάλο πλάστη για ν' ανοίξεις τα φύλλα για την πίτα.
- Συγκάλεσαν συμβούλιο, για ν' αποφασίσουν τι θα γίνει.

2. Να αναγνωρίσεις ποιες από τις παρακάτω προτάσεις που εισάγονται με το να είναι τελικές και ποιες βουλητικές.

- Πάρε το μεγάλο κόσκινο να κοσκινίσεις το αλεύρι.
.....
- Σας προτείνω να το σκεφτείτε καλύτερα.
.....
- Κάλεσε έναν ειδικό να κουρδίσει το πιάνο.
.....
- Του έκανε σινιάλο να μην πλησιάσει.
.....
- Δεν πρόκειται να ξαναγίνει κάτι τέτοιο.
.....
- Ανυπομονώ να τον δω από κοντά.
.....
- Έστειλαν στρατό και στόλο να προστατέψουν την περιοχή.
.....

3. Να αναγνωρίσεις αν οι παρακάτω υπογραμμισμένες προτάσεις είναι τελικές ή βουλευτικές.

α) Η κούραση τον έκανε να καθίσει, ν' ακουμπήσει κάπου, να πάρει δύναμη για να μπορέσει να συνεχίσει.

β) Προτίμησε να μην έρθει μαζί μας, να μείνει μόνος του στο σπίτι, για να ησυχάσει, να ξεκουραστεί, να ακούσει μουσική, να διαβάσει.